

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
b/t. nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 15. desember 2016

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins (6. mál)

Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar sem miða að því að samræma lífeyriskerfi opinberra starfsmanna og starfsmanna á almennum markaði.

Lengi hefur staðið til að samræma réttindi á almennum og opinberum vinnumarkaði. Lífeyrisréttindi eru mikilvægasti þátturinn í slíkri samræmingu en auk ríkulegri lífeyrisréttinda njóta opinberir starfsmenn ríkara starfsöryggis, ríflegri veikinda- og orlofsréttinda, betri tækifæra til endur- og símenntunar og aukinna starfsaldurstengdra réttinda samanborið við starfsfólk á almennum vinnumarkaði.¹

Þetta er í andstöðu við vilja almennings, en í skoðanakönnun sem framkvæmd var fyrir Viðskiptaráð töldu 89% svarenda að lífeyrisréttindi launþega ættu að vera sambærileg hjá hinu opinbera og á almennum vinnumarkaði (mynd 1).

¹Sjá skoðun Viðskiptaráðs „Að eiga kókuna og borða hana“ frá 4. júní 2015. Skoðunina má nálgast á eftirfarandi slóð: <http://vi.is/malefnastarf/utgafa/skidanir/ad-eiga-kokuna-og-borda-hana/>

Þá gerir þessi mikli munur á réttindum allan samanburð á kjörum opinberra og almennra starfsmanna torsóttari en ella. Slíkur skortur á gagnsæi skapar óþarfa bitbein í kjaramálum og þar hafa ólík lífeyrisréttindi vegið þungt.

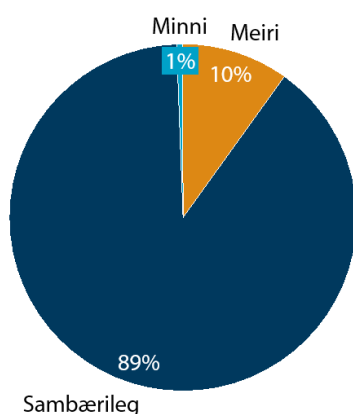
Munurinn skapar jafnframt neikvæða hvata gagnvart tilfærslu starfsfólks á milli opinberra og almenna vinnumarkaðarins. Reynsla starfsmanna úr opinbera geiranum getur verið afar verðmæt fyrir einkafyrirtæki og öfugt. Til að þessir tveir hlutar hagkerfisins styðji sem best hvor við annan er því mikilvægt að starfsfólk geti fært sig á milli þeirra án þess að lífeyrisréttindi breytist.

Mynd 1

Meginþorri almennings telur að lífeyrisréttindi eigi að vera sambærileg hjá hinu opinbera og á almennum vinnumarkaði

Viðhorf almennings til lífeyrisréttinda opinberra starfsmanna

Samanborið við almennan vinnumarkað¹

¹ Könnunin var framkvæmd dagana 15.-22. desember 2014 af Maskinu fyrir Viðskiptaráð Íslands. Svarendur voru 818 talsins. Spurt var „Telur þú að lífeyrisréttindi starfsfólks hins opinbera eigi að vera meiri, minni eða sambærileg við lífeyrisréttindi starfsfólks á almennum vinnumarkaði?“

Heimild: Viðskiptaráð Íslands

Þá er vert að minnast á að núverandi tímasetning fyrir umræddar breytingar er afar heppileg með hliðsjón af einskíptistekjum ríkissjóðs á yfirstandandi ári. Til að mæta þeim breytingum sem frumvarpið felur í sér leggur hið opinbera til allt að 130 ma.kr. Á sama tíma er útistandandi skuld vegna lífeyrisskuldbindinga eldra kerfis (B-hluta LSR og lífeyrissjóðs hjúrunarfræðinga) um 460 ma.kr. Umfang þessara upphæða gefur til kynna hversu ósjálfbært lífeyriskerfi opinberir starfsmenn hafa búið við. Jöfnun réttinda snýr því ekki síður að því að draga úr óvissu hvað lífeyrisskuldbindingar ríkissjóðs varðar.

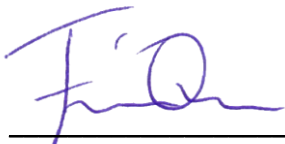
Með framangreint í huga fagnar Viðskiptaráð því að loks standi til að stíga þetta skref og telur afar mikilvægt að frumvarpið fái brautargengi í þinginu. Nái það hins vegar ekki fram að ganga kann það að hafa alvarlegar afleiðingar fyrir ríkissjóð og stöðugleika á vinnumarkaði. Ljóst er að stjórn LSR hefur þegar boðað ríflega hækkun á iðgjaldi launagreiðenda um næstu áramót, úr 11,5% í 15,1% þannig yrði iðgjald í heild 19,1%. Stjórn Brúar lífeyrissjóðs starfsmanna sveitarfélaga hefur einnig boðað hækkun mótfamlags launagreiðenda úr 12% í 16,8%. Lífeyrisiðgjöld opinberra starfsmanna munu þá nema samtals allt að 20,8% af heildarlaunum. Þannig er fyrir séð að markmið um jöfnun lífeyrisréttinda verður enn fjarlægara verði frumvarp þetta ekki samþykkt fyrir lok þessa árs.

Til viðbótar við slæm áhrif á stöðu ríkissjóðs vegna hækkunar á mótframlagi lífeyrисиðgjalda mun hækkunin einnig hafa áhrif á almennan vinnumarkað. Forsendur kjarasamninga á almennum vinnumarkaði koma til endurskoðunar í febrúar 2017. Hækkun á mótframlagi ríkis og sveitarfélaga mun óhjákvæmilega leiða til átaka í tengslum við þá endurskoðun og aukinna krafna um jöfnun lífeyrisréttinda.

Þrátt fyrir verulega fjárfestingu af hálfu ríkissjóðs telur Viðskiptaráð að heildarávinningur breytinganna réttlæti slíkt framlag. Lífeyriskerfi Íslendinga er þegar í fremstu röð og þær breytingar sem frumvarpið felur í sér mun efla það enn frekar.

Viðskiptaráð leggur til að frumvarpið nái fram að ganga.

Virðingarfyllst,

Frosti Ólafsson

Framkvæmdastjóri Viðskiptaráðs Íslands